

KIRKPINAR VE ETİK

Dr. Semiyha TUNCEL

ETİK NEDİR?

- Eski Yunanca'dan gelen etik sözcüğü, “ahlaki, ahlakla ilgili”.
- Bu sözcüğün günümüzdeki anlamı, **insan tutum ve davranışlarının iyi (doğru) ya da kötü (yanlış) yönden değerlendirilmesidir.**
- Etik, geçmiş ve bugüne ilişkin doğru ve yanlış ölçülerinin anlatımıdır.

Etikle ilgili yapılan tanımların ortak noktaları şunlardır;

- ◉ Etik, felsefenin bir dalıdır,
 - > İyi ya da kötü olarak bir değerlendirme vardır,
 - > Birtakım değerlere ve normlara dayalıdır.
 - > Kısaca etik, insanların eylemlerinin, birtakım değerlere ve normlara dayalı olarak iyi veya kötü olarak değerlendirilmesidir.

SPOR ETİĞİ NEDİR?

Sporun gelişmesinde önemli rol oynayan sporun taraflarının görev ve sorumluluklarını

- ◉ Dürüstlük,
- ◉ Adalet,
- ◉ Açıklık,
- ◉ Tarafsızlık ve
- ◉ Saygı gibi evrensel değerler doğrultusunda yerine getirmeleri, çalışmalarını ilkelere bağlamalarını kapsamaktadır.

Spor etiğinin temel amacı da

➔ Bireylere spor alanında kabul görmüş evrensel etik ilkelerin benimsenilerek bu ilkelerin sportif ortamlarda davranış boyutunda sergilenmesini sağlamaktır.

- ◉ ŞİDDET
- ◉ ADALETSİZLİK
- ◉ IRKÇILIK,
- ◉ CİNSİYET AYRIMI
- ◉ ZARAR VERME
- ◉ GENEL AHLAKİ DEĞER:
ZARAR VERMEME İSE
- ◉ SPORDA ŞİDDET

SPOR ETİĞİNDE TEMEL OLAN

FAIR PLAY (SPORTİF ERDEM)

BEING A GOOD SPORT (İYİ SPOR)

BİREYLERİN AHLAKİ VE ERDEMLİ DAVRANMA
TEMELİNDE KENDİLERİNİ MOTİVE ETMELERİ

SADECE REKABET DEĞİL “ADİL BİR REKABET”
DÜŞÜNÜLMELİ

FAIR PLAY (SPORTİF ERDEM-ADİL SPOR)

- ◉ Fair play 15. yüzyılın ikinci yarısında genel bir kullanımla “ **fırsat eşitliğini korumak**”.
- ◉ 18. yüzyılda da spor diline girmiştir.
- ◉ Uluslararası Fair Play komitesine göre, “ fair play bir takımın veya sporcunun galibiyeti veya performansının düşmesini göz ardı ederek yaptığı jesttir” .
- ◉ Fair play, sporcuların oyun içerisinde sadece oyunun gözlenebilir kurallarına değil, **ruhuna da saygılı olmalarını** ifade etmektedir

FAIR PLAY YAKLAŞIMLARI

- ◉ ERDEM/FAZİLET TOPLULUĞU OLARAK FAIR PLAY
- ◉ OYUN OLARAK FAIR PLAY
- ◉ REKABET OLARAK SPOR → ADİL REKABET OLARAK FAIR PLAY
- ◉ KURALLARA SAYGI OLARAK FAIR PLAY
- ◉ ANLAŞMA/UZLAŞMA OLARAK FAIR PLAY
- ◉ OYUNA SAYGI OLARAK FAIR PLAY

SPORUN GENEL KARAKTERLERİ

- ◉ İYİ SPOR
- ◉ KÖTÜ SPOR
- ◉ OYUN ADAMI
- ◉ ALDATMAK/KANDIRMAK/DOLANDIRMAK
- ◉ MIZIKÇILIK/OYUN BOZANLIK
- ◉ OYUNU GEÇİŞTİRMEK

İyi Spor

- Oyuna Saygı Duyan
- İyi Oynanan Oyun
- Kazanma Ve Kaybetmede Nezaket
- Karşılıklı Sporun Ruhunun Ve Değerlerinin Farkında Olma
- Adil Oyun
- Sporcuların Elllerinden Gelenin En İyisini Yapmaya Gayret Ettikleri Oyun
- Yazılı Ve Yazılı Olmayan Kurallara Saygı

Kötü Spor

- Rakibin ve kendi performansını yargılamak için farklı standartları kullanır.
- Kendi kötü oyununun sorumluluğunu almaz, rakibin iyi oyununu da kabul etmez.
- Sadece kendi oyununu iyi kabul eder, iyi oynanmış oyundan ziyade bireysel performanslarla ilgilenir.

Oyun Adamı

- Sıkı sıkıya oyunun yazılı kurallarına bağlı.
- Oyuna ilişkin her şeyin yazılı kurallarla cezalandırılıp cezalandırılmayacağını düşünür ve ona göre hareket eder.

Aldatmak- Kandırmak Dolandırmak

- ◉ Kimsenin farkına varmayacağı inancıyla oyun kurallarını kendi lehine ihlal etmek,
- ◉ Sonuca giden her yol mübahdır.
- ◉ Adil olmayan avantaj sağlamak için oyun kurallarını isteyerek ve aldatarak ihlal etmek.

Mızıkçılık/Oyun Bozanlık

- örn:” bu benim topum benim istediğim gibi oynamazsanız, topumu alır eve giderim”
- Oyunun akışını engelleyecek her türlü davranışı sergiler

Oyunu Geçıştirmek

- Ne oyun ne de iyi oynamak önemli değildir.
- Saha da bulunulur ancak oyunun gerekliliklerini yetirmek için her hangi bir çaba da bulunmaz.

Etik dışı davranışa nasıl karar vereceğiz?

Bu doğru mu?

→ “Başkalarına sana davranmalarını istediğin gibi davran”

Etik dışı davranışa nasıl karar vereceğiz?

Bu adil mi?

→ Davranış size yapılıyordu adil olduğunu düşünür müydünüz?

Etik dışı davranışa nasıl karar vereceğiz?

- Eğer birisi zarar göreceksen bu kim?
- Kim kazanacak?
- Kazanan kaybetmeyi mi kazanmayı mı hak ediyor?

Etik dışı davranışa nasıl karar vereceğiz?

Eğer verdiğiniz karar gazetelerin birinci sayfasında yer alsa kendinizi rahat hissedermisiniz?

HAYIR

NİÇİN

Etik dışı davranışa nasıl karar vereceğiz?

Aileniz, çocuğunuz ya da akrabalarınıza bunu söyler miydiniz?

Etik dışı davranışa nasıl karar vereceğiz?

Olay nasıl kokuyor?

Karar ya da davranış
sonucunda olabileceklere
ilişkin sezgileriniz.

Mazeretler neler?

- Toplumun çıkarları için işleri çabuklaştırmak amacı ile bazı ilke ve prosedürleri atlamak,
- Kişisel olarak benim çıkarım yok, önemli olan işlerin yapılması, bu nedenle kuralları biraz esnetmekte sakınca yok,

Mazeretler neler?

- ◉ Yalnızca bir arkadaşına yardım ediyorum, benim bu işte bir çıkarım yok düşüncesi,
- ◉ Üstlerim benim değerini bilmiyor, ben sömürülüyorum, o halde ben de kendi çıkarlarımı düşünmek zorundayım düşüncesi,
- ◉ Çalışan bir suç işlemiş, cezalandırılması gerekir ama benden bulmasın düşüncesi.

KIRKPINAR GÜREŞLERİNİN DOĞUŞU

- Rumeli Fatihi Süleyman Paşa 6 Mayıs 1357'de Edirne civarında keşfe çıkar, mola sırasında akıncılar arasından seçilen 40 yiğit güreşe tutuşırlar:
- Rivayet1: 40 yiğit gün batımına kadar güreşir , yenişemez ve ölürler.
- Rivayet 2 : 40 yiğit arasından finale kalan 2 yiğit yenişemez ve ölürler.

KIRKPINAR GÜREŞLERİNİN DOĞUŞU

- ◉ ANLAŞMALI GÜREŞ YOK
- ◉ PERFORMANSLARINI SONUNA KADAR HARCARLAR
- ◉ BİRBİRLERİNE DENK MÜCADELE VERİRLER

FAİR PLAY
YAKLAŞIMLARINDAN

ADİL REKABET

PEŞREV

- ◉ Yağlı Güreşçilerin Güreşe Başlamadan Önce Isınmak İçin Yaptıkları Hareketler Topluluğu

- ◉ **TÜRKÜN :**

- ◉ TARİH MACERASINI
- ◉ **SPOR ANLAYIŞINI**
- ◉ DÜNYA GÖRÜŞÜNÜ
- ◉ HAYATA BAKIŞINI
- ◉ İNSAN BAKIŞINI

PEŞREV-SPOR ANLAYIŞI

- RAKİPLER SAĞ EL SAĞ ELLE, SOL EL SOL ELLE BİRBİRİNİN ELLERİNİ TUTAR

SEN BANA KARDEŞTEN
İLERİSİN
MUKADDES UĞRAŞTA
KADER ARKADAŞIMSIN

PEŞREV-SPOR ANLAYIŞI

◉ ÜÇ ADIM GERİ GİTMEK

HAK-ADALET-AŞK
KARŞISINDA BOYNUMUZ
KILDAN İNCE

PEŞREV-SPOR ANLAYIŞI

- İLK KARŞILAŞMADA
TOKALAŞMA

BENDEN SANA ZARAR
GELMEZ
GÜREŞİMİZ MERTLİK-
PEHLİVANLIK KURALLARI
İÇİNDE OLACAKTIR
SANA SÖZ VERİYORUM.

PEŞREV-SPOR ANLAYIŞI

- SAĞ ELLE RAKİBİN KASNAĞINI TUTMAK

*ELE-BELE-DİLE
İHANET OLMAZ*

PEŞREV-SPOR ANLAYIŞI

- KARŞI KARŞIYA GELİP
- SAĞ ELLE ENSE TUTMA
- SOL ELLE BİRBİRLERİNE SALLAMA

*GÜREŞİMİZ KURALLAR
İÇİNDE YAPILACAKTIR.
ARAMIZA KÖTÜ
DÜŞÜNCE GİRMESİN.*

CAZGIR DUASI NASİHATI

- ◉ RAKİBİ KÜÇÜK GÖRME
- ◉ MÜCADELEYİ MERTÇE YAP
- ◉ GÜÇ-ZEKA-USTALIK GURUR DEĞİL TEVAZU SEBEBİ OLSUN

CAZGIR DUASI

KOCA YUSUF –HERGELECİ İBRAHİM

- ◉ Er meydanında gösterir hem yiğitliği hem de insanlığı
- ◉ Koyun gibi meleşin, kardeş gibi güreşin.